

Sygn. akt VI ACa 938/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Ewa Zalewska

Sędziowie: SA Małgorzata Borkowska

SO (del) Magdalena Sajur – Kordula (spr.)

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w R.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

z udziałem zainteresowanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś.

o zawarciu umowy sprzedaży energii elektrycznej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 16 marca 2015 r.

sygn. akt XVII AmE 135/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w R. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w R. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

sygn. akt VI ACa 938/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 października 2013r. nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki po rozpatrzeniu wniosku Elektrociepłowni (...) S.A. z siedzibą w B., orzekł zawarcie pomiędzy Elektrociepłownią (...) a (...) S.A. z siedzibą w R. umowy sprzedaży energii elektrycznej, o treści stanowiącej załącznik do decyzji.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł powód (...) S.A.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2015r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie, zasądził od (...) S.A. na rzecz Prezesa URE kwotę 360 zł oraz na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 377 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań prawnych:

(...) sp. z o.o. (wcześniej: Elektrociepłownia (...) S.A. w B., (...) S.A. w Ś.) jest wytwórcą energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii.

(...) S.A. w R. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną.

Pismem z dnia 27 listopada 2012r. Elektrociepłownia (...) zaoferowała powodowi, jako sprzedawcy z urzędu sprzedaż całej energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii pomniejszonej o ilość energii elektrycznej wytworzonej na potrzeby własne. Strony prowadziły negocjacje dotyczące zawarcia umowy sprzedaży, jednak nie doszły do porozumienia, wobec czego Elektrociepłownia zwróciła się do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu.

W ocenie Sądu I instancji odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd uznał, że bezzasadny okazał się zarzut naruszenia przepisów postępowania administracyjnego, z uwagi na to, że celem postępowania przed SOKiK jest merytoryczne rozpoznanie sprawy, zaś wniesienie do Sądu odwołania od decyzji administracyjnej wszczyna dopiero cywilne, pierwszoinstancyjne postępowanie sądowe, w którym Sąd dokonuje własnych ustaleń, rozważając całokształt materiału dowodowego.

Sąd I instancji wskazał na treść art. 9a ust. 6 ustawy prawo energetyczne, z którego wynika, że sprzedawca z urzędu jest obowiązany, w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 9, do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej znajdującej się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy, oferowanej przez przedsiębiorstwo energetyczne, które uzyskało koncesję na jej wytwarzanie lub zostało wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 9 ust. 1; zakup ten odbywa się po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit.b. Obowiązek ten został skonkretyzowany w § 15 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 18 października 2012r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii. Obowiązek, o którym mowa w art. 9a ust. 6 ustawy, uznaje się za spełniony, jeżeli sprzedawca z urzędu zakupił całą oferowaną mu ilość energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, przyłączonych do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej elektroenergetycznej znajdującej się na terenie obejmującej obszar działania tego sprzedawcy.

W ocenie Sądu I instancji, powyższe przepisy wyraźnie stanowią o obowiązku zakupu przez sprzedawcę z urzędu całej oferowanej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii po cenie ustalonej przez Prezesa URE i nie przewidują żadnych dodatkowych ograniczeń w tej materii. Tym samym Sąd uznał, że decyzja jest prawidłowa i właściwie reguluje kwestie warunków zakupu całej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii należących do zainteresowanego.

Sąd wskazał również, że regulacja art. 9a ust. 6 prawa energetycznego nie narusza zasady proporcjonalności, o jakiej mowa w Konstytucji RP, gdyż sama treść przepisu nie budzi wątpliwości co do ograniczenia nią zasady swobody działalności gospodarczej, tu rozumianej jako swoboda kontraktowana. Dodał, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 25 lipca 2006r. w sprawie (...) wypowiedział się odnośnie zgodności powyższego przepisu z Konstytucją, a wywoły przedstawił w uzasadnieniu nadal pozostają aktualne.

Biorąc powyższe pod uwagę oddalono odwołanie na mocy art. 479⁵³ § 1 k.p.c., o kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzucił naruszenie:

1. przepisów postępowania t.j. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie w ustaleniach faktycznych okoliczności wynikających z dopuszczonych przez Sąd dowodów - dokumentów dołączonych do pisma powoda z dnia 4 lutego 2015r., jak też nie odniesienie się do nich w uzasadnieniu oraz poprzez wyprowadzenie niezrozumiałego dla powoda wyводу prawnego, związany z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 1998r., sygn. (...);

2. przepisów prawa materialnego t.j. art. 9a ust. 6 Pe oraz § 15 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 18 października 2012r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii (Dz.U. z 2012r. poz. 1229), art. 31 ust. 3, art. 22, art. 64 ust. 1-3, art. 2 Konstytucji RP, art. 5 ust. 2 pkt 1 i ust. 2b pkt 1 Pe, art. 535 k.c. i art. 353¹ k.c. w zw. z art. 487 § 2 k.c. w zw. z art. 555 k.c.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie § 5 umowy w sposób przedstawiony w apelacji, zmianę pkt 2 zaskarżonego wyroku przez nieobciążanie powoda i pozwanego wzajemnie kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego, zmianę pkt 3 zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od zainteresowanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, w każdym przypadku- wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Zainteresowany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu, stąd apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji i uznaje je za swoje.

Wbrew zarzutowi apelującego, Sąd I instancji nie naruszył art. 328 § 2 k.p.c. Uzasadnienie zawiera wszystkie wymagane tym przepisem elementy t.j. wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej) i wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Jak wynika z postanowienia z dnia 16 marca 2015r. Sąd I instancji dopuścił dowody z dokumentów załączonych do pism procesowych stron, wydaje się, że również z wydruków załączonych do pisma procesowego powoda z dnia 4 lutego 2015r. Z wydruków tych wynikała bezsporna okoliczność istnienia podmiotów posiadających koncesję na obrót energią elektryczną lub na dystrybucję tej energii, jak również przyznania takiej koncesji spółce (...) S.A. Powód przedstawił powyższe wydruki na poparcie swojego wniosku o skierowanie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, natomiast nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Z tych względów Sąd I instancji prawidłowo nie oparł na nich swych ustaleń faktycznych, stąd nie wskazał ich w uzasadnieniu wyroku.

Natomiast należy się zgodzić ze skarżącym, że w sposób niezrozumiały Sąd I instancji powołał się w uzasadnieniu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 1998r., sygn. (...), który dotyczył postępowania w przedmiocie zgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. Nr 35, poz. 230 ze zm.). Należy jednak przypuszczać, że wskazanie powyższego wyroku jest skutkiem omyłki pisarskiej, nie zaś celowym zabiegiem. Przywołanie błędnej sygnatury orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego pozostaje jednak bez wpływu na całość uzasadnienia Sądu I instancji, które w sposób nie budzący wątpliwości przedstawia motywy, które doprowadziły Sąd do wydania rozstrzygnięcia zawartego w wyroku.

Wbrew zarzutowi apelacji, Sąd I instancji prawidłowo zastosował również przepisy prawa materialnego w tym przepis art. 9a ust. 6 Pe w brzmieniu obowiązującym w okresie od 25 września 2012r. do 4 kwietnia 2015r. oraz przepis § 15 rozporządzenia Ministra (...) z 18 października 2012r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonego w odnawialnym źródle energii (Dz.U. z 2012r. poz. 1229).

Przepis art. 9a ust. 6 Pe reguluje kwestie publicznoprawnego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnym źródle energii i zgodnie z nim sprzedawca z urzędu jest zobowiązany do zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej i zakup ten odbywa się po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit b Pe. Obowiązek zakupu jest skonkretyzowany w § 15 przywołanego wcześniej rozporządzenia i jest on spełniony wówczas, gdy sprzedawca z urzędu zakupił całą oferowaną ilość energii elektrycznej wytworzoną w odnawialnych źródłach energii. Ubocznie wskazać należy, że średnia cena sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym obowiązująca w 2013r. została opublikowana w trybie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b w Informacji Prezesa URE z dnia 28 marca 2013r., nr (...) w sprawie średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za rok 2012 i wyniosła 201,36 zł/MW.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brzmienie przytoczonych przepisów jest jasne, nie może budzić wątpliwości, ponadto jest zgodne z celem regulacji t.j. promocją odnawialnych źródeł energii.

Cytowane przepisy wyrażają cele określone dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, z której m.in. wynika, że kraje członkowskie wspólnie do 2020r. powinny osiągnąć 20 % udział energii ze źródeł odnawialnych. W związku z powyższym dyrektywa wskazuje na konieczność wdrożenia krajowych systemów wsparcia i stanowi o priorytetowym dostępie do sieci dla producentów energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Taki priorytetowy dostęp do sieci daje podłączonym producentom energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii pewność, że w każdej chwili będą mogli sprzedawać i przysyłać energię elektryczną ze źródeł odnawialnych zgodnie z zasadami podłączenia, kiedy tylko dostępne będzie źródło. W przypadku, gdy energia ta zostanie wprowadzona na rynek transakcji natychmiastowych, gwarantowany dostęp zapewni, że cała sprzedawana i wspierana energia elektryczna uzyska dostęp do sieci.

Z przepisów art. 9a ust. 6 Pe i § 15 rozporządzenia wynika mechanizm wsparcia polegający na tym, że na sprzedawcy z urzędu spoczywa obowiązek zakupu całej oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle ciepła po średniej cenie sprzedaży.

W niniejszym przypadku powód jest sprzedawcą z urzędu zaś zainteresowany - (...) sp. z o.o. w Ś. posiada odnawialne źródło ciepła przyłączone do sieci operatora systemu dystrybucyjnego. Zasadnie więc Prezes URE uregulował obowiązki stron jak w § 5 umowy sprzedaży, stanowiące załącznik do decyzji z dnia 25 października 2013r., z którego wynika obowiązek zakupu całej wytworzonej energii elektrycznej. Natomiast brak podstaw by strukturę dostaw uregulować w oparciu o analizę krzywej zapotrzebowania (...). Uregulowanie obowiązku zakupu energii z uwzględnieniem zapotrzebowania stoi w sprzeczności z systemem wsparcia producentów wytwarzających w odnawialnych źródłach energii. Podkreślenia wymaga, że powód prowadzi działalność regulowaną, która na mocy przepisów szczególnych, głównie prawa energetycznego, doznaje określonych ograniczeń. W tym przypadku ustawodawca zdecydował się na wsparcie producentów z uwagi na promowanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, stąd na powoda nałożono obowiązek zakupu całej energii po cenie urzędowej.

Jednocześnie, wbrew twierdzeniom powoda, powód ma możliwość zrekompensowania poniesionych kosztów. Koszty zakupu tej energii stanowią bowiem dla sprzedawcy z urzędu koszty uzasadnione, które są uwzględniane do kalkulacji taryf i stawek opłat, co wynika z § 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra (...)z dnia 18 sierpnia 2011r. w sprawie szczegółowych zasad kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. Nr 189, poz. 1126).

Stwierdzić należy, że orzeczona przez Prezesa URE umowa jest prawidłowa i uwzględnia wskazane unormowania. W konsekwencji nie doszło do naruszenia przepisów art. 5 ust. 2 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 2b pkt 1 Pe, jak również art. 535 k.c., art. 353¹ k.c. w zw. z art. 487 § 2 k.c. Przepis art. 9a ust. 6 Pe ogranicza bowiem swobodę działalności gospodarczej oraz swobodę zawierania umów, co wynika z faktu, że dotyczy działalności regulowanej. Z treści art. 353¹ k.c. takie ograniczenie wynika, gdyż zgodnie z tym przepisem strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Strony muszą mieć na względzie obowiązki sprzedawcy z urzędu, do których należy m.in. obowiązek zakupu całej energii wytworzonej w odnawialnym źródle po określonej cenie.

Kwestia zgodności art. 9a ust. 6 Pe z Konstytucją RP była przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, stąd brak podstaw by ponownie zwracać się o rozstrzygnięcie tej kwestii. W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak jest istotnego budzącego wątpliwości zagadnienia prawnego uzasadniającego zwrócenie się z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego.

Z tych względów apelacja podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oparto na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym ustalono na mocy § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 490 ze zm.).